

STATUS POMORSKOG DOBRA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Loris Rak, dipl. iur.

Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci

SADRŽAJ PREZENTACIJE

- Izvori prava o pomorskom dobru
- Definicija pomorskog dobra
- Obuhvat pomorskog dobra
- Granice pomorskog dobra
- Pravni status pomorskog dobra
- Upotreba i korištenje pomorskog dobra
- Upravljanje pomorskim dobrom

IZVORI PRAVA

- Ustav Republike Hrvatske („Narodne novine” br. 56/90, 135/97, 8/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 5/14)
- Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama („Narodne novine” br. 158/03, 100/04, 141/06, 38/09, 123/11, 56/16)
- Pomorski zakonik („Narodne novine” br. 181/04, 76/07, 146/08, 61/11, 56/13, 26/15)
- Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima („Narodne novine” br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14)
- Zakon o koncesijama („Narodne novine” br. 143/12)
- sektorski zakoni
- podzakonski propisi

DEFINICIJA POMORSKOG DOBRA

- Pomorsko dobro je opće dobro od interesa za Republiku Hrvatsku, ima njenu osobitu zaštitu, a upotrebljava se ili koristi pod uvjetima i na način propisan zakonom kojim se uređuje pomorsko dobro i morske luke
- osnovni elementi definicije:
  - pomorsko dobro je *opće dobro* – posebni stvarnopravni režim
  - pomorsko dobro je *od interesa za Republiku Hrvatsku* – posebni režim zaštite
  - pomorsko dobro *upotrebljava se, odnosno koristi sukladno posebnom zakonu* – posebni režim upotrebe

OBUHVAT POMORSKOG DOBRA

- Pomorsko dobro čine:
  - unutarnje morske vode i teritorijalno more, njihovo dno i podzemlje;
  - dio kopna koji je po svojoj prirodi namijenjen općoj upotrebi ili je proglašen takvim, te sve što je s tim dijelom kopna trajno spojeno na površini ili ispod nje;
  - u moru i morskom podzemlju živa i neživa bogatstva.
- Unutarnje morske vode obuhvaćaju:
  - luke i zaljeve na obali kopna i otoka;
  - dijelovi mora između crte niske vode na obali kopna i ravne polazne crte za mjerenje širine teritorijalnog mora.
- Teritorijalno more je morski pojas širok 12 morskih milja računajući od polazne crte u smjeru gospodarskog pojasa.

OBUHVAT POMORSKOG DOBRA

- Dio kopna koji čini pomorsko dobro:
  - morska obala, luke, nasipi, sprudovi, hridi, grebeni, plaže, ušća rijeka koje se izlijevaju u more, kanali spojeni s morem.
- Morska obala proteže se od crte srednjih viših visokih voda mora i obuhvaća pojas kopna koji je ograničen crtom do koje dopiru najveći valovi za vrijeme nevremena, kao i onaj dio kopna koji po svojoj prirodi i namjeni služi korištenju mora za pomorski promet i morski ribolov, te za druge svrhe koje su u vezi s korištenjem mora, a koji je širok najmanje šest metara od crte koja je vodoravno udaljena od crte srednjih viših visokih voda.

Morska obala uključuje i dio kopna nastao nasipavanjem, u dijelu koji služi iskorištavanju mora.

GRANICE POMORSKOG DOBRA

- Granice pomorskog dobra obuhvaćaju:
  - granicu pomorskog dobra na moru;
  - granicu pomorskog dobra na kopnu.
- Granica pomorskog dobra na moru je vanjska granica teritorijalnog mora.
- Granicu pomorskog dobra na kopnu utvrđuje Povjerenstvo za granice ministarstva nadležnog za more na prijedlog županijskog povjerenstva za granice odnosno jedinice područne (regionalne) samouprave.

PRAVNI STATUS POMORSKOG DOBRA

- Pomorsko dobro je opće dobro (*„res in publico usu“*).
- Opća dobra su oni dijelovi prirode koji po svojim osobinama ne mogu biti u vlasti niti jedne fizičke ili pravne osobe pojedinačno, nego su na uporabi svih.
- Opća dobra nisu sposobna biti objektom prava vlasništva i drugih stvarnih prava
- Opća dobra su izvan pravnog prometa (*„res extra commercium“*)
- Iznimno, pravno nisu dijelovi općega dobra one zgrade i druge građevine koje su na njemu izgrađene na temelju koncesije, pa one tvore zasebnu nekretninu dok koncesija traje

PRAVNI STATUS POMORSKOG DOBRA

- Građevine i drugi objekti na pomorskom dobru koji su trajno povezani s pomorskim dobrom smatraju se pripadnošću pomorskog dobra.
- Na pomorskom dobru ne može se stjecati pravo vlasništva ni druga stvarna prava po bilo kojoj osnovi.
- Ograničenja posebnog stvarnopravnog režima prema posebnom zakonu opsežnija su od ograničenja iz opće legislative.

PRAVNI STATUS POMORSKOG DOBRA

- Pomorsko dobro je od interesa za Republiku Hrvatsku i ima njenu osobitu zaštitu.
- Republika Hrvatska može poduzimati sve radnje radi zaštite pomorskog dobra, kao i podnositi tužbe radi utvrđenja pomorskog dobra, naknade štete ili stjecanja bez osnove protiv osoba koje gospodarski koriste ili su koristile pomorsko dobro bez koncesije ili koncesijskog odobrenja i time ostvarile određenu korist ili svojim radnjama uzrokovale štetu.

UPOTREBA POMORSKOG DOBRA

- Pomorsko dobro se upotrebljava, odnosno koristi u skladu sa posebnim zakonom kojim se uređuje pomorsko dobro i morske luke
- Upotreba pomorskog dobra može biti:
  - opća upotreba;
  - posebna upotreba;
  - gospodarsko korišćenje.
- Opća upotreba pomorskog dobra podrazumijeva da svatko ima pravo služiti se pomorskim dobrom sukladno njegovoj prirodi i namjeni.
- Posebna upotreba pomorskog dobra je svaka ona upotreba koja nije opća upotreba ni gospodarsko korišćenje pomorskog dobra.
- Gospodarsko korišćenje pomorskog dobra je korišćenje pomorskog dobra za obavljanje gospodarskih djelatnosti, sa ili bez korišćenja postojećih građevina i drugih objekata na pomorskom dobru, te sa ili bez gradnje novih građevina i drugih objekata na pomorskom dobru.

UPOTREBA POMORSKOG DOBRA

- Pravo na posebnu upotrebu i pravo na gospodarsko korištenje pomorskog dobra stječe se na temelju koncesije.
- Koncesija je pravo kojim se dio pomorskog dobra djelomično ili potpuno isključuje iz opće upotrebe i daje na posebnu upotrebu ili gospodarsko korištenje fizičkim i pravnim osobama, sukladno prostornim planovima.
- Iznimka, institut koncesijskog odobrenja – pravo obavljanja djelatnosti na pomorskom dobru koje ne pretpostavlja isključenje ili ograničenje opće upotrebe.
- Koncesijsko odobrenje je akt na temelju kojeg se fizičkim i pravnim osobama daje na korištenje pomorsko dobro za obavljanje djelatnosti koje ne isključuju niti ograničuju opću upotrebu pomorskog dobra.

UPRAVLJANJE POMORSKIM DOBROM

- Upravljanje pomorskim dobrom može biti:
  - redovno upravljanje;
  - izvanredno upravljanje.
- Redovno upravljanje obuhvaća aktivnosti brige za zaštitu i održavanje pomorskog dobra u općoj upotrebi.
- Redovno održavanje povjereno je jedinicama lokalne samouprave (općina/grad).
- Izvanredno upravljanje obuhvaća aktivnosti sanacije pomorskog dobra izvan lučkog područja i izradu prijedloga granice pomorskog dobra.
- Izvanredno upravljanje povjereno je jedinicama područne (regionalne) samouprave (županije).

UPRAVLJANJE POMORSKIM DOBROM

- Financiranje upravljanja pomorskim dobrom osigurava se:
  - namjenskim sredstvima koji se ubiru na temelju Zakona;
  - proračunskim sredstvima.
- Namjenska sredstva za upravljanje pomorskim dobrom su:
  - naknade za koncesijsko odobrenje (pripadaju u cijelosti jedinicama lokalne samouprave);
  - naknade za koncesiju (pripadaju u istim omjerima jedinicama lokalne samouprave; jedinicama područne (regionalne) samouprave; Republici Hrvatskoj);
  - Naknada za upotrebu pomorskog dobra koju plaćaju vlasnici jahti i brodica upisanih u upisnik jahti, odnosno očevidnik brodica (pripadaju u cijelosti jedinicama područne (regionalne) samouprave);
  - naknade od šteta nastalih onečišćenjem pomorskog dobra (pripadaju u cijelosti Republici Hrvatskoj)

STATUS POMORSKOG DOBRA DANAS

- Prednosti postojeće legislative o pomorskom dobru:
  - pravni status pomorskog dobra kao općeg dobra;
  - pravni režim opće upotrebe pomorskog dobra;
  - neotuđivost pomorskog dobra;
  - dostupnost pomorskog dobra.

STATUS POMORSKOG DOBRA DANAS

- Nedostaci postojeće legislative o pomorskom dobru:
  - podnormiranost prava i obveza upravljanja pomorskim dobrom;
  - neadekvatan pravni okvir za utvrđivanje granice pomorskog dobra;
  - neadekvatni pravni okvir za evidentiranje pomorskog dobra;
  - neadekvatni pravni okvir zaštite pomorskog dobra;
  - antinomija propisa o posebnoj upotrebi pomorskog dobra (propisi o koncesijama);
  - nerazriješen status zakonitih ulaganja na pomorskom dobru.

ZAHVALJUJEM NA PAŽNJI